

ముతో నారంభింప వలెననుచున్నారు - సరిగా
నున్నది. యీదశావతారనాటకము పుట్టుటకము
న్న శ్రీకృష్ణత్వంజయనిశ్చంకభూపాలేంద్రుడు
గారురచించిన మంగళంబును ప్రతిష్ఠావాక్యంబు
ను దెలిపినచో దీని యుత్పత్తి మీకువిశదంబుకా
గలదు కావున నవిమంతుగా బఠించెద చిత్తగిం
పుడు-

ఇష్టవేదకాపార్థస-

క॥ శ్రీపార్వతీశ్వరులకున్ ॥ శ్రీపార్వత్యాత్మ
జలకు శ్రీకరభక్తిన్ ॥ ప్రాపుగదలంచి మదిలో ॥ నే
పారగనతులొనర్తు నీప్రీతమలరన్

శ్రీగురుస్తుతి-

సే॥ ఏఘనుండు ద్విజాధి నెలమిసమస్త వి
ద్యారథ వృష్టిచేసలరజేయు ॥ నేకభాసిధికాశ్రు
తాకాంధ కారంబు స్వారోకమున నెట్టిదాగజే
యు ॥ నేవ్రభాకరుడు కన్నెత్తి చూడగరాక గు
కవిఘ్నకంబులనుండజేయు ॥ నేశుచిదుర్మత కాశం
బుజేతకంబు నిలుపకనుక్తి కీలగలంచు ॥ నట్టిశ్రీ
సదాశివు వంశాబ్జసూర్యు ॥ సారసాహిత్యధుర్యు
నిశ్చంద్రదైర్యు ॥ నమితబ్ధాతుర్యు బాఘురు నఖను

తింతుననను వేజుటరంగనాథార్యవర్యుఁడు ।

ప్రతిష్ఠావాక్యము-

గీ॥ శ్రీకరంబుగనిశృంఖలసీతమాంబ । పరమభక్తిరచించిన పరదశావ । తారవర్ణన కీర్తనడనరీయుండ । వివరణము జేసిచెప్పితి విబుధులార ॥

క॥ అందముగాదీర్చిన । బొందుపరశునిందునిపుడు బుధజనులకునిం । పొందగల థాంత మందది । నందితహృదయుండనగుచునైపుణిమీరన్ ॥

సూత్రీధారుడు— (చెవియొగ్గి)-అట్లపే నా భూపాలేంద్రుండుగాదు కథ నెట్లారంభించిరోదెలుపుమనుచున్నారు- చిత్తగింపుడు-

గీ॥ పూర్వదేవేంద్రుడగురాజు పుత్రుబుణ్యజనవరునిగూర్చి జేయుప్రశ్నముల వలన । నీకథాక్రమమవుడు దయించెదసి । వేషములతోబ్రయోగింతు విబుధులార

ఓసామాజికులార ! మున్నుపూర్వ దేవేంద్రుండగురాజుతనతనయుండగు పుణ్యజనవరు నడిగిన ప్రశ్నములపై నీకథాక్రమము దయించినదిగావున బాత్రప్రవేశపూర్వకంబుగా దానింబ్రయోగించెద- (నేపథ్యంబు దిక్కునంజూచి-) మా

రివ! యిటుగమ్ము ।

(పారిపార్శ్వమునకు పరుగున న్నడుచు.)

సూత్రధారుడు—

క॥ మారిష యీశభలోదగు । వారెల్ల ద
శావతార వరనాటకముం । గోరుచున్నారు
విన । న్నాగ్రంభింపంగ వలయుట మోక్షము
నన్ ॥

మారిష ! యీశభాసదులు దశావతార నా
టకము వినగోరుచున్నారు దానియొదయంబైన
వృత్తాంతంబు నారంభింప వలయును-

పారిపార్శ్వమునకు—

ద్వీపద ॥ ఓసూత్రధార నేడీకథాకృతము ।
నీసభలోనన్న యెల్లవారికిని । వీనులవిందుగా
వినుపింపదలచి । మానుగానివ్వడు వినవారుభా
ర । పునిశిష్యువేషము బాలుపొందవాని । ఘనశి
ష్యుడౌ పుణ్యజనవరువేష, మునువేసికొని సిద్ధ
ముగనున్నవారు । గనదడవేమియు గానరాదయ్యె॥

అయ్యో! యీకథాకృతమును సభాసదులకు
వినుపింపదలచియే ఛార్లవశిష్యుడగు త్రివర్గ
పాథ్యాయుండును, దచ్చిష్యుండును పూర్వదే

వేంకటేశ్వరుని నకు పుణ్యనవరుండునునను
వారిరువురి దూపంబులంజైకొని మనవారలు సి
ద్ధముగానున్నారు తడవేమియు లేదు.

సూత్రధారుడ — మహాసంతోషము. అ
టుతైనచో మన మున్నగకథానుకూలంబైన కా
ర్యంబునకు నాయితంబుడము (అని తెరంజొ
చ్చుచున్నారు).

ఇది ప్రస్తావన.

(శివార్ధాసాధ్యాయుడు పుణ్యనవరుండు
నుంబ్రహ్మచరునియు)

దమపు — సారాధి గగము. శ్రీపుటతాళము

అంతలోపలత్రివర్గోపాధ్యాయుడొచ్చెన్ || అను ||
సంతసంబున శిష్యుడగు పుణ్య జనపరుల లోగూ
డుకొనివడి || యంగి || చేతిలోపల పుస్తకంబులు
చెల్చుమీరుచునుండగా | నీతిశాస్త్రము కమ్మరు
నకు నేర్పుమీరగ నేర్చుచునువడి || యంత ||
కుండలద్వయమండి తంబగు గండయుగభముతోడ
ను | చండకరకరకాండని భక్తచమండల ముతో
గూడుకొనివడి || యంతలోప || నిరతమును నిశ్శం

కన్యపతికి । వరములొసగుచు బ్రోచుచుండెడు ।
సరసిజాతముని తనదుశిష్యుడు । సారెసారెఁద
లచుచుండగ ॥ సంతలోపల త్రివర్గోపాధ్యాయు
నిచ్చెన్ ॥

ఉపాధ్యాయుడు—

క॥ అప్పజనపతి యానతి । చొప్పునగీకిపు
డు నేమసూక్ష్మముగాగన్ । జెప్పెనునీతిగ్రం
థము । దెప్పరముగబాగుగానుదెలసినదికదా ॥

అప్పా! మీతఁడ్రిగ్దారైన ప్రభువుశాసనంబున
సేద్యమన్న నీశాస్త్రంబునీకు తెన్నుగావిశదం
బయ్యెను?

పుణ్యురవరులు—

స్వపద॥ తెలసినదియెల్ల దెల్లంబుగాగ । న
లవడధర్మకామార్గంబులిందు । గరపితిరాపైని ఘ
నమైనపరమ । పురుషార్థమును నాకబోధింపరై
ర । నిత్యార్థములన్నియు నేర్పంగ నేల । నిత్యమైనట్టి
దానిని దెల్పవలయు ॥

ఇదియంతయుం దెలసినది- ధర్మార్థకామంబు
లుమూడును మిగుదెలిపితిరిగాని యాపైపరమ
పురుషార్థంబును దెలుపరైరి- అనిత్యంబులైనయీ

కమారుండు— అట్లనే యమగారి సన్నిధికి
బోయెద— (అనిలోపలకింబోవుచున్నాడు)

(పూర్వకేనేర్పడును శరణంబునుం

బ్రవేశించుచున్నాడు.)

ధన్యాశిరాగము. అశితాశము.

వచ్చెను పూర్వదేవేంద్రుడు॥ ఆస్థానమునకు ॥
వచ్చెను॥ పదపడితినదగు । పరివారముకడు । ము
దముననడువగ । ముదితహృదయుడై । వచ్చెను॥
వందిమాగధులబృందముపీఠుల । విందుగాగ బలు
విధములఱొగడ ॥ వచ్చెను॥ ధరమృత్యుంజయ ।
నరపతి నేలిన । నరహరిగొలచెడు । వరబుధజను
లతో । వచ్చెను॥

రాజు— ద్వారపాలా! యెవ్వరుదూరంబున
వచ్చుచున్నాడు. చూడుము-

ద్వారపాలుండు— మహారాజా త్రివర్గ
పాధ్యాయుండు వచ్చుచున్నాడు.

రాజు— రావింపుము.

(త్రివర్గపాధ్యాయుండు బ్రవేశించుచున్నాడు)

రాజు—

గీ॥ ఓయ పాధ్యాయ నాతనముండ మీరు;
సెప్పుచున్నట్టి పాఠములప్పగించి । వానితాత్పర్య

ములను మీవలన లెస్స । గాదెలసికొనుచున్నాడు
గాదెనేడు ।

ఉపాధ్యాయా ! నాకుమారుండు మీవలనం
జక్కగాజదివికొనుచున్నాడా, మీరు చెప్పినది
లెస్సగాదెలసికొనుచున్నాడా ?

ఉపాధ్యాయుడు—

ద్విపద ॥ క్షితితలనాథనేజెప్పినదెల్ల । నతివే
గమున నాతడలవడనేర్చి । కొనుచుండె నటునేర్చి
కొనియూరకుండ । కనుకొన్నిమరియధికప్రసంగ
ముల । జెప్పుచున్నాడు చిత్రంబుగాగ । నప్ప
కుటుంబపునలవిగావయ్యా ।

మహారాజా! నేను చెప్పినది యెల్లనిమిషంబున
నే దెలసికొనుచున్నాడు. తెలసికొనియూరకుం
డకనామైచురికొన్ని విశేషంబులజెప్పుచున్నాడు

రాజు—(సాశ్చర్యముగా) అవిశేషంబులెవ్వ
ఉపాధ్యాయుడు—

కందాలంకారము ॥ జననాథానేజెప్పిన । ఘ
ర్షనీతులరీతులెల్ల గ్రహించుచు నీ ! తనయుం
డిట్లు నివియె । ల్లననిత్యములగుటనాద రిల... నే
డయ్యా ॥ యీతనుపునిత్యంబుగావయ్యా । డం

బుమీరంగని | త్వంబగుపరమానం | దంబౌసంగు
హరిసితగనువాసంధుమా | రంబుదెల్లము నా
కల్పదుమోచంబు ననునీతులకునాద || రంబులేద
య్యా ||

మహారాజా! రాజనీశ్చలిత్తివని చెప్పకుండ
నవియెల్ల గ్రహియించియువియన్నియు ననిత్యంబు
లుగాన పిటియెడినాకు విశేషారంబు గల గను-
యూశరీరం నిత్యంబు గావున నిత్యమగు పరమా-
నంబంబౌస గు సారాంశును పంపించు మాన్గిం
బుదెలుపంగలకేని తెలుపుచున్నాడు ||

రాజు—ఎమి అస్త్రశక్తి కెచ్చుప పదలించినాడు ||

ఉపాధ్యాయుడు—మహారాజా! దయచే మా
జ్ఞాతరవాసనయని దలంచుచున్నాడు ||

రాజు—ఎవ్వరురా యిచ్చుట ||

ద్వారపాలుడు—సామీ యేమానతి ||

రాజు—కుమారుందోట్లానిపించు ||

ద్వారపాలుడు—చిత్తముచొప్పన దోట్లాని
వచ్చెదను (అని కుమారుందోట్లానివచ్చుచు
న్నాడు)

ద్వారపాలుడు—మహారాజా కుమారరాజు ||

కోటొక్కనివచ్చితిని॥

రాజు—రానిమ్ము॥

ద్వారపాలుడు—సామీయిదిగో మహారాజు నానతియైనది మీసన్నిధానంబునకు విచ్చేయుడు॥

రాజు—కుమారా రమ్మ నాచెంతం గూర్చుండుము॥

కుమారుడు — (నమస్కరించి యట్లనే చేయుచున్నాడు)

రాజు—

ద్యోత॥ తనయనీవీ యుచాభ్యాయునవలన |
సేవరుమరగ రాజనీతిలర్పియును | జడవితివాగు
రు సమృతిగాగ | సిద్దియభవించి కామవిధిగల్గ
మరుచుపరసగా నెరిగితినా లేస్సగానుత్పరగాను
దీక్షకుత్తమిమ్మనాకు ॥

కుమారానీవీయుచాభ్యాయునవలనరాజనీతి
లన్నియునుం జడవితివా యిదియభవించికా
మంచివిధర్థంబని లేస్సగా నెరింగితవా ?

కుమారుడు —

గీ॥ అభ్యసించితిధర్మకామారములను | శాశ్వ

తానందఫలమును సంఘటించు । జేయఁపరమార్థ
మును నాకు జెప్పరై । గురువులవలమును నేగు
ర్చుకొనుచునుంటి

అయ్యా! గురువులు చెప్పుచుండెడి ధర్మకామా
ధర్మములందలసికొంటి, నాపై శాశ్వతానందము
గలిగించు పరమాధర్మమును దాస్యముండు దెలుప
లేకయ్యె నదియును నేనను సంతానము జేయు
చున్నాను ।

రాజు— (సాశ్వర్యముగా) మారా! నీకు పర
మార్థమును నది యెవ్వరు చెబితే

కుమారుడు— అది నాకు తనింపటనే తెలియ
బడుచున్నది ।

రాజు— నీ వెరింగితివేని నీ చెప్పన పరమార్థ బె
ట్టిదో చెప్పుము ।

కుమారుడు—

క । పరమేశ్వరుడన వెలసిన । సర్వసేరుహన
జను నెరిగి సతతమువానిం । బరగనుపాసించుట
యే । పరమార్థంబుండు తండ్రి పండితులైన ।

పరమేశ్వరుండైన నారాయణుండు లెలసివానిను
పాసించుటయే పరమాధర్మము ।

రాజు— ఏమిశివుడు పరిమేశ్వరుండ గాడా?

కుమారుడి—

గీ॥ సృష్టికాలంబునను పరమేశ్వరియనియు । విశ్వపరిపాలనంబున విష్ణువనియు । ప్రళయకాలంబునందున భంగిడినియు । ప్రధితదైయపునాది నారాయణుండె॥

అయ్యాది నారాయణుండెజగత్సృష్టికాలంబున బ్రహ్మయనియు జగత్పరిపాలనంబున విష్ణువనియు జగత్సంహారకాలంబునరు ద్రుండనియుండెప్పడుచున్నాడు-

రాజు—

క॥ నారాయణుడేవిష్ణువు । నారాయణుడే శివుండునలుపునైనన్ । వారిరువురవిడనాడి ప । యోరుమానే తునిభజింపనుచిత మెవత్సా॥

క॥ మారా! నారాయణుండే తత్తత్కాల విశేషంబులయందు బ్రహ్మయనియు విష్ణువనియు రు ద్రుండనియుండెప్పడుచున్నచో బ్రహ్మరుద్రుల నిరువురవిడచి కేవలవిష్ణువునే యారాధించుటకే మికారణము

కుమారుండు— అయ్యా! నాయభిరుచి నా

రాణునియందేలగ్నంబైయున్నది.

రాజు— అందుకేమికానినము

కుమారుండు— నాపూర్వజన్మవాసనయేకా
రణము.

రాజు—

గీ॥ అట్టివాసనయున్నచో ననవరతము । త
నయ నీబుద్ధియందు స్వతంత్రముగను । నయము
మీరంగ నాలోచనంబుజేసి । విష్ణువసుపక్షపా
తంబుచిడువరాదా ॥

కుమారునికట్టివాసనయున్నచో నీబుద్ధినిస్వ
తంత్రంబుగా నాలోచింపి తంత్రంబు పడువ
రాదా?

కుమారుండు—

ద్వీపక॥ నామదిసాలోచనముజేయనవును ।
దామోదకుని గొల్లవకు కారణములు । గనుపడు
నలువను గరకంబుగొలువ । గనుగను హిమవ్రత
గానరావయ్యా॥

నాబుద్ధిసాలోచించునప్పుడు నారాయణును
పాపించుచుండగిన కారణంబులుగా నవచ్చుచు
నేయున్నవి.

రాజు — నీకుంగనుపట్టు కారణంబులం
వృగలవా ?

కూమారుడ — చెప్పగఁను- (అంతట ద్వారపా
లుండ వచ్చి)-మహారాజా దేవిగార్దైన లావణ్యవ
తిగారు దెవర వారిదశ నంబునకుంబైనంబయియు
న్నవారిని చేటివచ్చిచెప్పుచున్నది- యేమిసెలవు-

రాజు — ఇందుమాడంగూడనివారు లేరు- వ
చ్చుటకు మంచిసమయంబేయని దెలుపు మనము

ద్వారపాలుడు — అట్లనీ (అని పోవుచు
న్నాడు)

(లావణ్యవతియు జెలికత్తెయుంబ్రవేశి గుఱునాగును.)

దరువు — బేగడరాగము-చాపులాశము-

లావణ్యవతివచ్చెను । రాజసభకు ॥ లావణ్య
వతివచ్చెను ॥ భావసంకాతునిపడతియొకోయని ।
సావధానులగుచు । సామాజికులుజూడ ॥ లావ
ణ్యవతి ॥ యంతియొ కాంతునిదంతియొ మల్లెపూ
బంతియొ కాంతులదొంతియొ యనుచుండ ॥ లా
వణ్య ॥ తమ్ములబోలుపాదమ్ములుబందమ్మందమ్ములసే
లుదంతమ్ములుగలిగిన ॥ లావణ్యవతి ॥ చెలికత్తెతనద
గు చెంతవచ్చుచునుండ । సలలితముగ నంచచంద

మునడచుచు । లావణ్య ॥ అనయమునిశృంకజనప
తినేలిన । వనజాక్షునిదలచు తనయనిబోధం
ప । లావణ్యవతి ।

లావణ్యవతి—(చెలికత్తెనుద్దేశించి)

గీ॥ సకియరోబాలుడధిక ప్రసంగములను । జే
యచున్నట్టులాజ్ఞలుజెప్పవాని । నార్యపుత్రుడు
రావించెనాహమున । ననుచువింటిని మదిగంప
నదియొనర్చు ।

ఓసిమాడినీ! కుమారుండు తనపైనధికప్రసంగం
బుల జేయుచున్నాడని యొజ్జగారు చెలికిరని
యునటపై నార్యపుత్రుడుగారు కోపించివానినిర
ప్పించిరనియు పరిచారికవలన వింటినది నావనం
బునగంపముచేయుచున్నదేచెలి-

మాలిని—

క । ఆమూరమూజనపతి । సప్తభమునకిపుడు
మీరుసనమీముఖప! ద్దమ్ముగనిన నాతనికో । పమ్ము
శమించును గదమ్ముబాలునిమీదన్ ।

ఆమ్మా! మీరువేగమే మహారాజుగారియొద్దకు వి
చ్చేయుటమంచిది- తమమోముజూచినంతనే మ
హారాజుగారి కోపముశమించును (అని యుభ

యలునడచుచున్నారు.)

రాజు — (ముందరంజూచి) దేవివచ్చున్నది.
యాసనముసిద్ధముజేయుము పచారకా?

(ఉపకాళకుండాసనము నుంచుచున్నాడు)

రాజు — (దేవింగాంచిగారివించి)-

ద్వీపద! మచ్చకంటిరొ నీవు మంచికాలమున!
వచ్చితివీ పుత్రవరుడబ్బరంపు! నుడిపులజెప్పు
చునున్నాడు నేను! నడుగుచు నుంటినా యాప్ర
శ్నములను!

దేవీనీవు మంసమయంబుననే వచ్చితివి నీకు
మారుండ బ్బరపుమాటలం జెప్పుచున్నాడు. అం
దుకునే ప్రశ్నంబులనడుగుచున్నాను

లావణ్యవతి—

గీ! ఆర్యపుత్రుడుగారు మీరాగ్రహంబు! మా
నిబాలుని బోధింపవలయుగాని! యిటులగోపి
చుచో గుఱ్ఱయేమిచెప్ప! బోవుతద్వాక్యముల
లక్ష్యబుద్ధియేల!

ఆర్యపుత్రుడుగారు! మీరుపైరించి బుద్ధిజేప్పి
బుట్టగించవలెంగాక కోపించినచో కష్టముమిచె
ప్పగలవాడు. వానిమాటలయందు లక్ష్యబుద్ధినుంచ

నేనా? (అనిపనికి నుమారు నుద్దేశించి)

కరువు — ముఖారీరాగము - చాపురాళము

పలచాలక | యిటులవింతలజెప్ప|| నేల|| చా
లుచాలురసీకుజనకుని మోలనెక్కుడుమాటలాడు
ట|| యేల|| గురువుజెప్పిన| వరిసీతులెల్లను| గురు
తుగా జదువకను మఱిమఱి| పరమధర్మము డెలుపు
మనియెడ|| వేల|| అనుపయోగములైన హడములాడి
జనకునకు కోపముఘటించుట చాలమోసముగాదు
రా|| యేల|| ధరమృగ్యుంజయ నరపతిసేవిన| నర
హరినుపాసించు మార్గము| నెరుగడిగురువనుచు
నిచ్చట|| నేలచాలక యిటులవింతలుజెప్ప||

కుష్టా ! నీవిట్టి వింతమాటలుచెప్పుటమాని తం
ద్రీగారి చిత్రముననుసరించి యొజ్జగారుచెప్పనటు
ల జదువుటమానియెరుగువాడములేలజేసెడవు||

కుమారుడు—

ద్విపద|| తల్లిరో జనకుని డగ్గర గపట| మెల్లవా
రికి గూడదీకారణమున| నేనెరింగినదెల్ల నికరం
బుగాను| మానక వినుపింతు మన్ననతోడ||

అమ్మా! నాయనగారి సన్నిధానంబునగపటం
బు సేయకూడదు - కావున నేనెరింగిన మాటలు

సిక్కిరింబుగా విన్నవించుదున్నాడను॥

రాజు—

గీ॥ యీతడబ్బురగు మూటలెల్లనివట | జెప్పచున్నాడు నేనును జెప్పుమంటి | మగువరోపి
కు బల్కెడుమాటలెల్ల | విందుచిప్పడు వీనులాసం
ద మొంద॥

దేవీ! యీ కుమారుండబ్బురంబులైన విశేషవా,
క్యంబుల జెప్పచున్నాడు. అవి విందము. (కుమారు
నున్నేశించి) ॥ కుమారా ! నిన్నడిగినమాటల కు
త్తరంబుల జెప్పుము భయపడవలదు॥

కుమారుడు—అట్లనే విన్నవించెడచింత గింపుడు

గీ॥ సజ్జనుల కెందునైన దుర్జనులవలన | నాప
దలుగల్గునవును బానచటనుండి | ఘనులబోచుట
సర్వేశ్వరునకు చిహ్న | మదియు నారాయణుని
యందు నలరుగాదే॥

సజ్జనులకు దుర్జనులవలన నాపదలు గలుగున
వును కాను సన్నిహితుండై వారలరక్షింపుచులో
కంబున భర్తమును స్థాపించుట సర్వేశ్వరునకు లక్ష
ణము. అదియు నారాయణునియందు కెల్లం
గుచున్నదిగాదా?

రాజు— యేమియొక్కొక చోట బ్రహ్మయు
రుద్రిండు నట్లు సేయలేదా?

కుమారుడు—అది కలదనుట వినుచున్నాము.
నారాయణుండట్లు సేయుట సర్వలోకప్రసిద్ధము.

రాజు—అదియేమి?

ట కుమారుడు—

తు? గీ॥ అదినారాయణుండనే కావతార, తతిని
మన్విజులకు నెల్ల బ్రత్యక్షముగను, రూపముల దాచి
బోధింతుటరూఢి బ్రహ్మ, కాలగ్రులుట్లు సేయుట
గానరాదు॥

అయ్యా! తమచిత్తంబునకు విశదంబైయుండలే
దా? నారాయణుం డనేకావతారంబుల నెల్లర
మనుష్యులకుం బ్రత్యక్షంబుగా రూపంబులందాచి
రక్షింపుదున్నాడుగాడా? అట్లుబ్రహ్మయు రు
ద్రిండునుం జేయుటగానము.

రాజు—నారాయణుండట్టి రూపంబులం దా
ల్చినాడా?

కుమారుడు — అందుకేమి సందేహము-

రాజు— అయితే నట్టిరూపంబులెన్నిపలుక
గలవు చెప్పుము-

కుమారుడు—

గీ॥ ఆదిసారాయణుం డనంతావతారు ! డను
కు సర్వపురాణంబులందు జెప్పఁ బడియె పదియ
సతారముల్పుకటితములు | వానివీవరింతు నేననివా
ర్యభక్తి॥

సారాయణున కనంతావతారంబులు గలవని
పురాణప్రసిద్ధంబే- అయినను దశావతారంబులు
సకలజగత్ప్రసిద్ధంబులు- అనతిదూరచో నొక్కొక
టి వక్కాణించెద॥

రాజు—ఆయవతారంబులంజెప్పి యొక్కొక
టి క్రమంబుగా గనుపింపంజేయుముకుమారా?

కుమారుడు—

శ్లో॥ మత్స్యఃకూర్మోవరాహశ్చ నరసింహశ్చ
వామనః | రామారామశ్చరామశ్చ బౌద్ధః కల్కి
స్తతైవచ | అని జగత్ప్రసిద్ధమే గదా | వాటినొక్కొక
టిచొప్పున క్రమంబుగా గనుపింపం జేసెదచిత్త
గింపుడు॥

రాజు— ముందుగా మత్స్యవతారంబెట్టివో
చూపింపుము॥

కుమారుడు—(కన్నులుమూసి ధ్యానంబుజేసి)

దశపు — అహిరరాక్షసు - చాళితాళము

నాగాయణ లక్ష్మీనాయకనిన్ను కోరిగొలచె

— యః సాతే సాతే కునిన్ను సన్నుతిజేసె

కోరికదీర్చుము॥ నారా

నిన్ను చూచి ధర ! ధరతు కభక్త

వాహన నీదుపడి

జాపి

ప్రత్యుజయ! జననాథపా

సగునాదుపిన్నపమాలింది॥ నారా॥

ఓజగదీశ్వరా! దేవరవారియవతారంబు లా
కొకటిగా సాక్షాత్కరింపవలయునని మాత
దీగారత్యాదరంబుతోనున్నారగుగాన నీసభలో
నున్నవారలకందరకును సపరివారంబుగా దశా
నం బొంసంగి రక్షింపవలెనుమాతా (తండ్రి)వం
కదిరిగి) శ్రీమన్నారాయణ మూర్తివారుమతాన్వ
వతారుండై జయవిజయుల తోగూడనావిరభవిం
చుచున్నారు.

{ శ్రీమన్నారాయణ మూర్తివారి }
{ నిజయవిజయులడిగెడి ప్రశ్నము. }

గీ॥ ఎవ్వరయ్యమీరలేపేరుగలవార! లేవట

నీందువారలిచటకిప్పు. జేమికారణమున సేగుదెం
పతి కెట్టి । మహిమగల్గువారొమాకు జెపుడు ।

కందాలంకారము॥ మీయొక్కవేషభావలు ।
మీయొక్కప్రతాపములను మీచరితంబుల్ । మీ
యొక్కపేరువేషుభ । బాంధవసంబంధములయందై
వలలామా । తారకనామా । తత్వాభిసోమా ॥
చారుతరంబగుకారుణ్యమున తనతీరంతదెల్పుడి
తియ్యనిపలుకల । దైవలలామా ॥

{ శ్రీమన్నారాయణమూర్తివారు
జయవిజయుల కిచ్చెడియుత్తరము }

గీ॥ జయవిజయులారమధ్భక్తిచతురులార! వే
ట్రామీరలిప్పుడువిశదఫణితామయ్యనడిగినసంగ
తులిష్టుగాను । దెల్పెదముమీరువిసరయ్యదీక్షతోడ॥

కందాలంకారము॥ మాయొక్కపూర్వవృత్త
ము । మాయొక్కప్రతాపములను మాచరితముల
న్ । మాయొక్కపేరునూరును । బాంధవసంబంధము
గాన బాగుగవినుడి । సత్యముగాను బల్కెద
మనుడి ॥ చెప్పచోద్యములైన । గొప్పసంగతుల
ను । జెప్పుచునుచుమీర । లిప్పుడడుగుటవలన ।
తప్పకవినుడి ॥

సీసాలంకారము॥ ఆఖలదేవతలపై నధిపులమ
గుమాకు నాదినాగాయణం డనెడుపేరు । చేగ
వైకుంఠమన నీకరంబగు లోకమందు వసింపు
మాన్యభరితి । నఖలజగంబుల సమితకృపాన్మి
బరిపాలనము సేయు ప్రభువగులము । యాదిలక్ష్మీ
దేవి యమరివత్తుమునందు మాకుభార్యగనుండ మ
హిమవెలయ । మాపుత్రుల బ్రహ్మ మన్నధులను
వారు మా యొక్క భర్తలు మానివరులు । గాననీరీ
తిగా భువిఘనతమీర । దుష్టదనుజాళి శీత్రయుశి
ష్టకోటి । రక్షణంబును గావించిగక్తితోడ । చిత్ర
వేదములను మేము జేతు మెపుడు । చేసెడిలక్ష్మీశుల
ము వినుడు॥ ఆవిధముగ జేయు కానంద మొందుచు ।
సేవకులనుబ్రోవ సేమమలరగాను॥ జేతు మెపుడు॥

గీ॥ అటుల జగములబ్రోచుచు సరయుచుండ ।
సోమకుండనుపేరిటి సోహకండు । వేదములదొం
గిలిందుచు వితతవార్ధి । లోనజొచ్చెనటంచును బూ
నివినుచు॥

కందాలంకారము । మచ్చింపురూపమిప్పుడు ।
ముచ్చటతోచార్చియమిత మొదంబలరన్ । హ
చ్చుకవారినిలా వెన । నచ్చెగువుగ జొచ్చివానిన

వేదముల॥ తెచ్చి బ్రహ్మాకిచ్చి మోదమున॥ కా
ష్ఠమున మేముకమనీయమత్సవ॥ తారులమై
శ్శ॥ దానపునిష్ఠ ॥ డాచి వేదముల ॥

(పుణ్యజనవరకృతస్తుతి.)

దరువు—సారంగరాగము - ఆదితాళము -

మచ్చంపు రూప మొండెనయ్య॥ నారాయణ
భూర్తి॥ మచ్చ॥ మచ్చంపురూపుమై మునిముచ్చ
సోమకుమ్రించి॥ వచ్చివేదముల బ్రహ్మాకిచ్చుముచ్చ
బచేత॥ మచ్చ॥ ఇందిరారమణుడు॥ మందరగిరిధరు
స॥ చందనశోభితసుందరకాయుడు॥ మచ్చంపు॥
శక్తమందారుడు॥ ముక్తామణిహారుడు॥ నక్తంచర
సంహారుడు॥ ముక్తి ప్రిదాయకుడు॥ మచ్చ॥ ము
రళివిహారుడు॥ మోహనరూపుడు॥ సరసిజనేశు
డు॥ నిరహాసవక్త్రుడు॥ మచ్చంపు॥ శ్రీకర నిత్యం
క॥ మృశ్యంజయాభ్య శు॥ భాకరు సేలిన॥ యవ
నీ నీలాధవుడు॥ మచ్చంపురూ॥

మంగళము

దరువు—సురటిరాగము - చాళుకాళము -

మంగళం మంగళం॥ భవతుసదా॥ మంగళం॥

మచ్చంపు దేవునకు. మదన గోపాలునకు । సచ్చరి
తునకు లసచ్ఛీలునకు ॥ మంగళం ॥ మునిజనపా
లునకు, ఘనభక్తలోలునకు । వినుతగుణజాలునకు
విభ్యాతశీలునకు ॥ మంగళం ॥ నిగమాంత వేద్యునకు ।
నగణితబలునకు । ఖగరాజవాహునకు । సగరాజధీ
రునకు ॥ మంగళం ॥ శ్రీమన్మత్స్యంజయ ఓష్యధి
నాయక । నిత్యాయుః ప్రదనకు । సత్యచరితున
కు ॥ మంగళం ॥

కూర్తా వ తా ర క థ.

ప్ర శ్న ము.

శీ॥ ఎవ్వరయ్య మీరలే పేరుగలవార । తెచ్చు
నుండువార లివటకిప్ప । జేమికారణమున నేగుడెం
చితిరెట్టి । మహిమగల్గువారొ మాకు జెపుడు ॥

కందాలంకారము । మీయొక్క వేషభావలు ।
మీయొక్క ప్రతాపములను మీచరితంబుల్ । మీయ
వతారము వేషభా । దాయక సలవివ్వవలయు దై
వలలామా । తారకనామా । తత్వాభిసోమా ॥
చారుతరంబగు కారుణ్యమున దమ । తీరంత బెల్పు
డు తియ్యనిపలుకుల । దైవ ॥

ప్రభుత్వ రము.

గీ॥ ద్వారపాలులార ధన్యజీవనులార! మీర
లిపుడు మమ్మికోరియడిగి, నట్టికథలమేము నద్భు
తంబుగమీకు, తెల్పెదమదివినుడుతేటమీర!

గీ॥ దేవదానవగణములు దీక్ష చేత | క్షీరసా
గరము వరచిచిత్రించెతి | మందరముకివ్వముగ జే
సె మపింపువెలయ | మధన మొనరించి తద్భారమ
తీయగనుట॥

కంచాలంకారము॥ ఆయమగులు సురగణము
ల్ల | బాయకనామందరాద్రి భారముదామున్ |
మోయుటకుశక్తిలేమిన్ | జేయాడకనుండి రను
చుజెచ్చెరవినుచున్ | వారివేతలనచ్చోటగనుచు॥
అచ్చరువుగానిప్పు | డనువైనకూర్చుంపు | హెచ్చు
రూపముదాల్చి, యీమందరమునెత్త | జెచ్చెరవి॥

స్తుతి

కరువు—సారంగరాగము- ఆదితాళము.

కూర్చావతారుడై నాడయ్యా | నారాయణ
మూర్తి॥ కూ॥ కూర్చిలోమందర కుధరము నెత్తుచు |
పేర్చినిసురలను పెంచెడుకోర్కెతో॥ కూ॥ భక్తి
జనావనుడు | భవభయనాశనుడు | ముక్తిప్రదా

యః కి మూర్తి గోపాలుడు॥ కూ॥ శ్రీవత్సలాఽఞ్చన్మ
 డు॥ శ్రీతజనపాలుడు॥ గోవర్ధనోద్ధరుడు॥ భావజ
 జనకుడు॥ కూ॥ ఆవని శ్రీమృత్యుంజయజనేశపాల
 కు॥ ఉచునట్టి శ్రీహరియమృతభంగిని॥ కూర్తావ ॥
 మంగళము

దశపు—సురటరాగము— అటలాశిమ:-

మంగళం మంగళం॥ భవత్యసదా॥ మంగళం॥
 కూర్తావతారునకు కోమలాకారునకు॥ నిర్మలమూ
 ర్తికి నిత్యానందునకు॥ మంగళం॥ రాకేందువక్త్ర
 నకు రాజేవనేతుగనకు॥ శ్రీకరయపునకు శ్రీతజన
 పాలునకు॥ మంగళం॥ గోపికావనినకు గోపా
 లజేవునకు॥ పాపవిదూరునకు॥ నాపమద్ధారునకు॥
 మంగళం॥ పతితపావసునకు॥ నతులవిక్రమునకు॥
 సతతానందునకు॥ సస్తునిధ్యేయునకు॥ మంగళం॥
 శ్రీమత్మృత్యుంజయ క్షితిసాధపాలునకు॥ సామజ
 వరదునకు॥ సకలార్థప్రదునకు॥ మంగళం॥

వ రా హో వ తా ర క థ.

ప్రశ్నము.

గీ॥ ఎవ్వరయ్యమీర లేపేరుగలవార॥ లెడట

కుండు వారలిచటకిప్పు! డేమికారణమున నేగుడెం
చితిరెట్టి! మహిమగల్గువాగొ మాకు జెపుడు ||

కందాలంకారము || మీయొక్క వేషభాషలు
మీయొక్క ప్రతాపములను మీచరిత్రబుల్ | మీ
కువతారమువేశుభ | దాయకస్థలవివ్వనలయు
జ్జైవలలామా | తారకనామా | తత్త్వాభిసోమా ||
చారుతరంబగు | కారుణ్యమున దమ | తీరంతదె
ల్పును తియ్యనిపలుకుల | జైవ ||

ప్రశస్తిరము.

గీ || భక్తవరులార మధ్యక్షభవ్యులార | రక్తి
తోమిర లమిశప్రసక్తిచేత | మన్తునడిగిన పూ
ర్వోత్తరమ్ములిపుడు | తెల్పెదముగాన విసరయ్యదీ
క్షతోడ ||

గీతాలంకారము || కాంచనాక్షుడిపుడు కడు
పరాక్రమమున | పుత్రమి నెల్ల జాపపోల్కిజుట్టి
పోవున నెడివార్త బొల్పుగవినిమేము | వానినిపు
డు జంపి వగుధనేలగను | వచ్చితిమిపుడువాసి
మీరగను || మోహనమైన పరాహవతారము
ను | సాహసమొప్పుగ సంతోషమునదాల్చి | వ
గుధనేలగనూ ||

స్తుతి

కరువు— సారంగరాగము- ఆదితాళము-

వరాహావతారుడైనాడయ్యా । నారాయణ
మూర్తి॥వరా॥వరహావతారుడగుచు సురుతరక్తో
ధముని॥ దురితాత్ముగాంచనాత్ము దునిమెడువాం
ఛనిపుడు॥వరా॥ కాంచనచేలుడు కరుణావిశాలు
డు॥ ప్రాంచితశీలుడు॥ పరమకల్యాణుడు ॥ వరా॥
దీనివయాభుడు॥ దివ్యాంగసహితుడు॥ మానితశీలు
డు ॥ మానీంద్రపాలుడు॥ వరా॥ జగదేకరక్షకుడు॥
నిగమార్చగోచరుడు॥ మృగరాజసదృశుడు॥ నగణి
తవిక్రముడు॥ వరా॥ శ్రీకర నిశ్చంక॥ మృత్యుంజ
యాహ్వయ॥ ప్రాకటభూవరు॥ పాలించుశ్రీహ
రి॥ వరాహావతారుడైనాడయ్యా॥

మంగళము

కరువు— సురటరాగము- ఆదితాళము-

మంగళం మంగళం॥ భవతుసదా॥ మంగళం॥
వరహావతారునకు॥ గిరివరధరునకు ॥ మురహరు
నకువర్షమునిహృద్విహారికి ॥ మంగళం ॥ నిస్తుల
యశునకు॥ శస్త్రప్రభావునకు॥ విస్తృతాచారునకు॥
వీశాధిరోహునకు॥ మంగళం ॥ ఇందిరారమణున

కు | సుందరాకారునకు | కుంభేందుసీతయగో |
బృందసమేశునకు | మంగళం || శ్రీమన్మత్స్యజ
య క్షితి నాథపాలునకు | కామితప్రిదునకు | కరు
ణాంతరంగునకు || మంగళం మంగళం ||

నృ సిం హ వ తా ర క క థ

ప్రశ్నము-

శ్రీ | ఎవ్వరయ్యమీర లేపేరుగలవార! లేచు
నుండువారలచటకిప్పు! డెచికారణమున నేగుడెం
దితి కెట్టి! మహిరుగలువారో మాకు జెపుము ||

కందాలంకారము || మీయొక్క వేషభాషలు |
మీయొక్క ప్రతాపములను మీచరితంబుల్ | మీ
యవతారము వేషభ | దాయక సెలవీయవలయు ||
దైవలలామా | తాగకనామా | తత్వాభిసోమా |
చారుతరంబగు కారుణ్యమునతమ | తరంతదెట్లు
దు తియ్యనిపలుకుల | దైవలలామా ||

ప్రశ్నోత్తరము.

శ్రీ || ద్వారపాలులార ధన్యజీవనులార! మీగ
లిపుడుమమ్ము కోరియడిగి | నట్టికథలనిప్పు డక్కడం
బుగమేము | దెల్పెడమువినుండు తేటపడగ ||

గీ॥ భక్తవర్యుడైన ప్రహ్లాదుబట్టుచు! కనకకళి
పుడిపుడు కడినవాధ! బరిచుచున్నవాడు సరగున
వినిమేము! మనమునందు కోపమతిశయిల్ల ॥

గీతాలంకారము ॥ నారసింహావతారంబుఁ ఘో
రభంగి । బూనియారాక్షసాధము పొంకమణచి ।
మాకు వీర్యభక్తుడైన ప్రహ్లాదుబోచు । కోరిక
నువచ్చినారము వైరమెసగగను ॥ గోళ్లువాని
జీరెడమనుచు । కూర్రాత్మకగుదనుజ శూరునిపుడు
బట్టి : మారాడనివ్వక! ఘోరాజిదుని మెదము ॥
విరులమగుచు! గోళ్లును వానిజీరెడమనుచు ॥

స్తుతి

కరువు—సారంగరాగము- ఆదితాళము-

నరసింహకూపుడైనాడయ్యా ॥ నారాయణమూ
ర్తి ॥ నరసింహ ॥ కరమొప్పగిహిరణ్యకశిపుడై
తెయుని । యురముసు గోళ్లతోజిరజిరజిరను ॥
నరసిం॥దురమునసురరిపుగునుముచునిప్పుడు! సురు
చిరకరుణతో! సురలనుబోవను ॥ నరసిం॥ శ్రీపతి
మానవసింహాకృతితోడ । నేపునదనుజానికూపు
మాపుడుకు ॥ నరసిం॥ గజవతివరదుడు । నగప
తిసరుడు । ద్విజరాజవాహుడు । దివ్యస్వకూపు

దు || నరసిం || ధరిత్రీమృశ్యుంజయధరణీశపా
లుడు || కిరుణాసముద్రిడు కాంచనజేలుడు ||
నరసిం ||

మంగళము

దరువు — ధన్యాశిరాగము- ఆదితాళము-

శ్రీరమేశనందితసద్భిత్తమంగళం | శ్రీరాజిత
వైభవాకార మంగళం || శ్రీర || బాధితాఘసంచ
యసం వేషమంగళం | సం | బోధానందైకా
గ్రిచిత్తబోధ మంగళం || శ్రీర || శృంగారలలావి
హారరంగమంగళ | వి హంగవాహనశుభాంగమం
గళం || శ్రీరమేశ || పాలితనిశ్చంకభూమి | పాల
మంగళం | సల్లాలిత్యనారదగానలాలమంగళం |
శ్రీరమేశనందితస్వాశిత్తమంగళం ||

వా మ నా వ తా ర క థ.

ప్రశ్నము-

గీ॥ ఎవ్వరుయ్య మీరలేపేరుగలవార | లెచట
నుండువారిలిచటికిప్పు | డేమికారణమున నేగు దెం
చితిరెట్టి | మహిమగల్గివారొమాకు జెపుదు
కంధాలంకారము | మీయొక్క వేష భావలు |

మీయొక్కప్రతాపములను మీచరితములన్ । మీ
యవతారమువేసిభ । దాయక సేవీయవయ్యన
దైవలలామా ॥ తారకనామా । తత్వాభిస్సోమా ।
చారుతరంబగు కారుణ్యమున తమరంతిదెబ్బతీ
డు తియ్యనిపలుకుల దైవలలా ॥

ప్రత్యుత్తరము-

గీ॥ ద్వారపాలులారథన్య తవనులార । మ
మ్మ మీరలిపుడు నెమ్మిలోడ । నిడగినట్టికథలన్
బుద్ధితంబుగ మేముదెల్పెదమువినుండు తేటపడగ ॥

క॥ బరితక్రవర్తిదుస్సహా । బలవంతుడగుచు
నిపుడుబహువిధములుగా । సెలగొప్పదాతయగు
చును మెలగుచునున్నట్టికథల మేమునుపించున్ ।

కందాలంకారము॥ లలిహమనావతారము । చ
లమునమేమిపుడుదాల్చిచాతుర్యములో । సెలమూ
డడుగులనిష్ఠాని । దలమునగోరుచునువాని తలపై
పడమున్ ॥ బల్లిగనుంచి ప్రబలుచుమేము । అ
ల్లముదలముతోడ బరితక్రవర్తిని । బలిమిపాతాళ
మునబడద్రోకి వేగమే ॥ తలపైపడమున్ ॥

స్తుతి

కరుణ — సారంగరాగము - ఆదితాళము -

వామనావతారుడయ్యెనయ్య । నారాయణ
మూర్తి । హమ ॥ హమనావతారుడగుచు । భూ
మినిమూడడుగులడిగి । తామసమున బరినిభుజగధా
మవాసునిజేయ ॥ హమనావ ॥ దిక్కు లేనిదీనిజ
నలు దీక్షతోదననొక్కసారె । యక్కరతోస్త
తలజేయ । మక్కువతోబ్రోచుసామి ॥ హమ
నావ ॥ నాగరాజనిబ్రోచినట్టి భోగిరాజతయను
డివుడ । యోగిరాజపూజితుండై యొప్పుగజ్జము
లసేరి ॥ హమనావతారుడై ॥ క్షీతిని శ్రీమృత్యుం
దయ క్షీతినాథపాలుడైన । యతులపరాక్రము
దాదినారాయణుడు ॥ హమనావతారు ॥

మంగళము

కరుణ — సురటరాగము - ఆదితాళము

వామనావతారునకు భీమవిక్రమునకు ॥ కోమ
లాకారునకు కోటిస్తరసుందరునకు ॥ మంగళం ॥
సేతాసమేతునకు వాతాత్మజవరదునకు పాతక
హరునకు త్వాతలాధీశునకు ॥ మంగళం ॥ వాస
వాసుజనకు వసుదేవపాలునకు ఛాసురయశున
కు దాసపాషకునకు ॥ మంగళం ॥ అత్యంతనిజభక్త

మృత్యుంజయాహ్వానమ్ | క్షీతస్థానాయక | నిత్యా
యుః ప్రదునకు | మంగళం మంగళం |

ప ర శు రా మా వ తా ర క థ

ప్రశ్నము-

గీ॥ ఎవ్వరయ్యమీర లేపేరుగలవార | తెచట
నుండువార లిచటికప్పు | జేమికారణమున నేగుడెం
చితరెట్టి | మహిమగల్గువాడొ మాకుజెపుడు |

కందాలంకారము॥ మీయొక్కవేషభావలు |
మీయొక్కప్రతాపములను మించరితంబుల్ | మీయొ
క్కపేరువే శుభ | దాయక సెలవివ్వవయ్య దైవ
లలామా | తారకనామా | తత్వాభిసోమా | చా
రుతరంబగు కారుణ్యమున తమ | తీరంతదెలుపు
డు తియ్యనిట్లుకుల | దైవలలామా |

ప్రత్యుత్తరము.

గీ॥ జయవిజయులార మద్భక్తిచతుగులార | వే
టకతోమీరలిప్పుడు విశదఫణితి | మమ్మనడిగినసం
గతులిమ్ముగాను | దెల్పెదముగాన వినరయ్య తెల్ల
ముగను |

కందాలంకారము॥ ప్రతాయుగంబులో దు |

రీతిగవిహరించినట్టి నృపగణములకున్ | యాతన
లానరింపగ మే! మీతీరుగ యాపుతోడ నేతేరం
గన్ | పరశురామఖ్యాతిమీరంగన్ | భూతలమున
రాజజాతుల బలముల | నాతతజనమున | నణచివ
చ్చితిమిపును || చాతుర్యముననూ |

స్తుతి

కనుక — సారంగరాగము - ఆదితాళము.

పరశురామ యాపుడైనాడయ్యా || నారాయ
ణమూర్తి | పరశు || పరశురాముడగుచు గొప్ప | ప
రశువునకు ప్తధరణీ | పతులత్రేతాయుగమునందు |
వరుసద్రుంచినట్టి శ్రీహరి | పరశు | తండ్రియాజ్ఞ
మీరక | తల్లినినరికి మరల | తండ్రికరుణచే
త తన | తల్లిని బ్రతికించిన సామి | పరశు || ధరణీ
పతుల శిరములను | తరుచుగాబడగొట్టి స్వర్గ | పు
రికి నేగుటకును మెట్లు | వరుసగాగట్టించిన సామి |
పరశు || శ్రీయుత నిశ్శంక మృత్యుంజయవనీ |
నాయకుబ్రోచిన నాధును నారాయణమూర్తి |
పరశురామ |

మంగళము

జరుపు—ధన్యానిరాగము - అటరాగము

శ్రీ పరశురామునకు శివమంగళం సదాజయ
మంగళం॥ సత్యచరితునికునిత్యపవితునికుని ఓ
త్సాహిపరిచునకుని త్యకభ్యాసునకు॥ మంగళం॥ భీ
షవిక్రమానకుని సోమార్కనేతునికుని సామజవ
రదునకుని కామశతసుందరునకు॥ మంగళం॥ లస
దబ్బవక్తునికుని లసదబ్బగీవునకుని లసదబ్బహస్తన
కుని లసదబ్బనేతునికుని॥ మంగళం॥ నియత శ్రీమృ
త్సంజయనిశ్చంకభూషీశునకుని జయ సంతతైశ్వ
ర్యసంపత్ప్రదాయకునకు॥ శ్రీపరశురామునకు శి
వ మంగళం॥

శ్రీ రామావతారకథ.

ప్రశ్నము.

గీ॥ ఎవ్వరయ్యమీర లేచేరుగలవార॥ లెచట
నుండువార లిచటికిప్పు॥ డేమికారణమున నేగు
దెంచితిరెట్టి॥ మహిమగల్గువారొ మాకుజెపును॥

కంఠాలంకారము॥ మీయొక్కవేషభాషలు॥
మీయొక్కప్రతాపములను మీచరితంబుల్॥ మీ
యొక్కపేరువే శుభ॥ దాయకసేవివ్వవయ్య

దైవలలామా! తారకనామా! తత్వాభిసామా!
చారుతగుంబగు కారుణ్యమున తమ | తిరంతదె
ల్పుమ! తియ్యనిపలుకుల! దైవలలామా!

ప్రీత్యుత్తరము-

గీ॥ ద్వారపాలులార ధన్యజీవనులార! మీర
లిపుగు మచ్చుకోరియడిగి! నట్టకడ మేము నదృష్ట
తఘంగిని! దెల్పుగలమువిచుమి తేలమీర॥

గీ॥ రాక్షసిస్యోధైర్యి రావణుండు! విపుల
కామాంధుడగుచును ఓట్టుంగి! శ్రీగ్రముతంబగు మా
పత్ని సీత సిపుమ! మాయచేగొనిపోవుట మాకు
దెలసి॥

కం వారింకారము ॥ రామావతారమునమే |
మామాంసాశనుని జంపియతిశయ మొప్పన్ |
నూచుండఁగాన నిష్ఠుడు! సేమంబుగ దెచ్చుటాం
ఛ | శ్రీకరముగనూ॥ మంచిత్తమందు చెంగలంపగ
నూ॥ మేమిప్పడీరీతి | గావహనీయశ్రీ | రా
మావతారులమై | నాముఖస్తులారా ॥ శ్రీకర
ముగనూ॥ స్తుతి-

రద్రు—సారంగధారము అధికాశము-

రామావతారుడైనాడయ్యా॥ నారాయణమూ

ర్తి || రామాచార్యుడైనాడయ్యా || రామావతా
రుడనుచు | రావణాసునిజంపి | ప్రేమతోను
రలనువోచిన శ్రమంబును || రామా || దశర
థమహారాజతనియొక్క స్వహుడు | దిశదీక్షలం
బునునయితముబెంపారగ | రామా || పశుపతిస
న్నతుడు | పాపవిమోచనుడు | వశిష్ఠతిభావను
డు | హాసవచంకుడు || రామా || వలినొక్క
మైన | గూలింగియ్యంధ | పాలనిము | శ్రీకృ
ష్ణ బరగనిచ్చుటకు || రామాచార్యు || అపసీత్రీ
మృత్యుజయధీశపాలకు | ఉపునిట్టశ్రీహరియ
చ్చుతభంగిని || రామావ ||

మంగళము-

మంగళము- చామరాశము-

మంగళమని మంగళమని మంగళమని || నూ
ర్యేందులొచనునడు శుభమంగళం || వజ్రాలహ
రతులవనితలివ్వగా | రమణమైన | రవలసా
మ్మలురాములొసగిరి || మంగళ || మత్తాలహర
తులుముదితలివ్వగా | రమ్యమైనరత్నసరులురా
ములొసగిరి || మంగళ || పగడాలహరతులుపణ
తులివ్వగా | రాజతంపుగారుడములురాములొస

గీ॥ మంజుళ ॥ నిశ్శంకదులయేశుడునివాసభవ్య
గా । రాజ్యవైభవములు సీతారాములొసగిరి॥
నందగళమనీ ॥

బలరామానందారకథ.

ప్రశ్నము.

గీ॥ ఎవ్వరియ్యమీర జపేగలవార । నెనట
చుచువారలొకటిప్ప । డేమిక్కామొసనేగు
డెంచితిక్కొన పీమగల్గు వాగొమాకొనెలమి ।

కదాంకారము॥ మీయొక్క వేషభాషము ।
మీయొక్కప్రభుత్వము మీ నాటకం । మీ
యచలారమువేష భదాయక సలప రుక్మదము
దైవలలామా । తొరికినానూ బ్రహ్మానందమా॥
చారుతరంబగు చారుణ్యముగ నున్నది తిలప
దుతియ్య నిపలుకుల । దైవలలామా ।

ప్రశ్నోత్తరము

గీ॥ జయవిజయలార మన్న కపటముగలవార ।
వేటకతోమీరలిప్పుడువిశదభణితి । నన్నునాన
సంగతులిమ్మగాను । దెల్పెదముగా విసరయ్యదీక్ష
తోడ ॥

గీతాలంకారము । ఇలజరాసంధకం సాది
ఖలులనణచి । శివదనరక్షణముజేయు దృష్టిచేతి ।
దనరుబలరామ కృష్ణావతారములను । ముముదా
ర్చితమివ్వఁచి ప్రేమమీరిగను ॥ భక్తలబోవ
కోమలముగను । మాయొక్క నహనీయ మంజులచి
త్తముల । బాంధవరలీల విభవించుటనుచాల ॥
కోమలముగనూ ॥

స్తుతి-

దశపు— సూరకాకాగము- అపితోశము.

బలరామ కృష్ణలైసారయ్యా ॥ నారాయణ
మూర్తి ॥ బలరా ॥ బలరామకృష్ణులనెడిది । భ
క్తనామములుదాచి । విలసితయైనవెలశే ॥ బ
ధించిందులగుచు ॥ బలరా ॥ గుమశరశత్రులగుం
దిరదాపులగుచు । సుమహితతేజులగుచు । శోభన
మూర్తులగుచు ॥ బలరా ॥ రామాభిరాములగు
చు । ప్రేమలోభక్తజనుల । కామితార్థముల
నెల్లవిధములొనర్చుటకు ॥ బలరామ ॥ శ్రీమన్న
త్వందయి । భూమిత్వరునిబోవ । గోమలపిత్తు
లైన సామినాయణమూర్తి ॥ బలరామకృష్ణ ॥

వంగళము

కథాపు—కనక శైలిచరాగము- అపితాశము-

ఇందరేమనఁజేసెను నూర్వేందుసేననికు ||
మం || గరుడిపంపునకు | కరీక్షకునకు | గరివ
రథునకు || మంగళం || యిందరేమనకు || దా
నూరునకు కావజునకు || శ్రేమంకరునకు ||
మంగళం || యిందరేమ || పురుషోత్తమనకు కళాశా
కరునకు మురహునకు శుభమంగళం || యింద
రేమనకు || శంకరహిమనకు కరునకు | సత్వ
కవరదునకు మంగళం || యిందరేమనకు మంగళం ||

మధావతారకిత.

ప్రశ్నము.

గీ॥ ఎవ్వయ్య మీరలేపిరులవార | తె
చటనుండువారలిదికిన్పు | డేమికారణమిది ||
గుడెంచితిరెట్టినుహిమగల్గ వారొమాటజెపుడు ||

కందాలంకారము॥ మియొక్కవేషభృషలు |
మీయొక్క ప్రతాపములను మీచరితంబుల్ | మీ
యొక్కపేరువే శుభ | దాయక సేవవియ్యవల
యుడైవలలామా | తారకినామా | తత్పాదీనా

మా! చారుతరంగు కారుణ్యమునతను | తీరం
త బెల్పుడితియ్యని పలుకుల || దైవలలామా ||

ప్రత్యుత్తరము-

గీ॥ ద్వాపరపాలులార! ధన్యజీవనులార! మీ
రలిపును ముచ్చికోరియడిగి | నట్టికథలమేము న
న్యత్రబుగమికు | దెప్పెను వినుంజ తేటపడగ॥
రాతాలంకారము || శ్రీశాన్మాథుడు నెడిసుత్తు
త్రమంకరంబుల సుఖసౌఖ్యముగూడ భవ్యముగను |
భక్తగణముల గరులొసక్తిచేత | బొలుపుచు
బోవుచుండెఁ బుద్గిహాడ || సజ్జనాపకధారు
లముయిద్ధరిణిలోపరి | శుద్ధాత్మజుడగు | బుద్ధి
మంతుల నెల్ల సింహంతముబోవు || బుద్ధదేవు
లమూ ||

స్తుతి

దశపు — శాకంకరాగము - ఆదిశాశము-

బుగావతారుడైనాడయ్యా | నారాయణ
మూర్తి || బౌద్ధావతారుడగుచు | భవ్యమితహా
రుడగుచు | శుద్ధస్వరూపుడగుచు | బుద్ధిమంతుల
బోవు || బుద్ధా || దాసదోషకోషణుడు దాస
వదోషణుడు | రాసకేళితోషణుడు రాసకము

ఃసూవణుండు || బుద్ధా || భక్తలోకకక్షకు
 | పాతికవిదారకుండు ముక్తివాసుకుండు
 నిజనరక్షకుండు || బుద్ధావతాగు || శ్రీ సత్య
 ప్రభుశృంగయక్షీణాధిపాలుండైన | క్షీణ - స్థాని
 లాభవుడు | చిత్రవిచిత్రముగ || బు ||

మంగళము

బౌద్ధావతారునకు | భవ్యాంతరంగునకు | సి
 సంసేవ్యునకు శ్రీధరునకు || జయమంగళం || స
 శుభమంగ || ఇందుధరమిశ్రీనకు నిందిరార
 మణునకు | మంజుహాసాస్యునకు | మాధవనకు ||
 మంగ || కుంజిజద్రీదనునకు | కంఠర్పజనకునకు |
 బృందారశునకు శ్రీనివాసకు || జయమంగ || ని
 యితక్రుత్కుజయనిశ్చలకాలునకు | దయితా
 సద్గుణ పూర్ణధానినకు || జయమంగళం ||

కల్యాణతారకధ.

ప్రశ్నము-

గీ | ఎవ్వరయ్యారలేపెరుగలవార | లెవ
 టనుండువారలివటికిప్పు | డేమికారణమున నే
 గుడెంచితిరెట్టి | మహిమగల్గువారొసూడు జెవుడు ||

కందాలంకారము మయొక్క వేషభావలు
యొక్క ప్రణాపములను మిసరితంబుల్ ।
యవతారమువేషభ । దాయక సెలవియ్యవల
దైవలాలమా । తారకనామా । తత్వాభిసోమా
చామిత్యంబు కారుణ్యమునతమ । తరంత జెలు
దు మయ్యసెలలుగుల । దైవలాలమా ।

ప్రశ్నోత్తరము

శీ॥ జయవిజయులార మధ్యక్తి తుగులార్క
వేల్చుతోమీరలిప్పుడు విశదభణిత । మమ్మును
నసంకసులిచ్చిగాను । దెల్పెదముగానవినరయ్యద
క్షణోద ।

శీ॥ కలియుగంబులో నకలిపురుషాఖ్యుండు ।
దెలసినందువలన విశ్వమెల్ల । గలువచుగుటచేత
గడగితక్కలిదోవ । భంజనంబుజేయ బ్రబలియి
పుడు ।

కందాలంకారము॥ తురగానననరకాయము
లరుదుగతోబిల్లి విస్మయావహరీతిన । సుగుచి
రకలక్ష్మవతారము ధరియించుచువచ్చినాము; ద
న్యాశ్చులారా । దాసులనేబులెలవులుమీరా ।
వాసిగాను కలిదోషములను బాపుచు । భాసురం

దశావతారనాటకము

జవరచునకు ॥ మంగళం ॥ మృత్యుంజయరా
 నునకు ॥ మృత్యుంజయమిత్రునకు ॥ సన్యాస్వ
 పునకు ॥ నిత్యమభిదాయకునకు ॥ మంగళం ॥
 హా! శ్రీమన్నారాయణమూర్తి వారి వ్యభంబు
 శ్లీయవతారంబులను జూపిరి వారజనంబు
 గూర్చి వైకుంఠంబునకు విచ్చేసినవంతరంబు
 క్వచేవేంబునకు తనతనయుంగల పుణ్య
 కునిసామర్థ్యంబునకు నివ్వెరచి యాత
 గొనియాడుచుండెను ॥

కథముగిసినది.

శ్రీమద్విశ్వకసేతమాంబావిరచితంబగు

దశావతార కీర్తన.

రామలేరీ ॥ రాజేవనేరీ ॥ రాము ॥ శ్రీక
 మకుంధమామలై నిరభక్తులనతిరయనేరిన ॥ రా
 మలేరీ ॥ మురకూరమును మూనివేదముల కాను
 బ్రహ్మసకకులలో నిచ్చిర ॥ రాము ॥ కూరం
 టెకల కురకము మోయును నెరిమిగాను బ్ర
 శ్చామ్యునిబోరిన ॥ రాము ॥ రమ్యముగావ ॥ ర

యక్షగానము

మృగబ్రజలభ వ్యాతులను జేయు ॥ ధన్యాత్మల
స్తుతి

ఓరుపు— సారంగరాగము. ఆదితాళము. ౦

కలికిస్వరూపుడైనాడయ్యా ॥ సారాయణమ్
ర్తి కలి ॥ కలికిస్వరూపుడగుచు | కలిదోవ
రియగుచు | బలభిర్మణినిలుకగుచు | విలస్వనమీ
గుచు ॥ కలికిస్వరూపు ॥ మానినూనసవాన
చు ఘనకరుణాసాంధ్యమిళగుచు | వినతరత్న
మచు | కనకచేలుడగుచు ॥ కలికి ॥ దీనమం
వేయగుచు | దేవాధిపతిగగుచు | మానితోదా
రుడగుచు | మహానీయరూపుడగుచు ॥ కలికి ॥
శ్రీమన్మృగజయక్షితిపాలపాలునైన | స్వామి
శ్రీభూమిసలాకామి | కామితవరమడు ॥ కలికిస్వ
రూపుడైనాడయ్యా ॥

మంగళము-

కలికిస్వరూపునకు కాంచనచేలునకు | కలిక
లుపహరునకు | కనదబ్బనేగునకు ॥ మంగళం ॥
బాలేందుపాలునకు | పక్షాలయేశునకు | శ్రీవిలూ
సునకు శ్రీతభక్తపాలునకు ॥ మంగళం ॥ పేరాధి
పతునకు | విశ్రాంతాచారునకు | సారసనేతునకు

1.5368